

Міністерство освіти і науки України
Національний лісотехнічний університет України

Кафедра інформаційних технологій

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 9

з навчальної дисципліни

«Алгоритмізація та програмування»

на тему:

«Використання двовимірних масивів при розробці програм»

Львів - 2015

Мета: Ознайомитись із основними прийомами роботи з багатовимірними масивами та отримати навички практичного їх застосування.

Порядок виконання роботи

та методичні рекомендації до її виконання:

- створити новий консольний проект (Win32 Console Application) для виконання лабораторної роботи та зберегти його на власному мережевому диску;
- написати програмний код для виконання поставленого завдання згідно індивідуального варіанту;
- провести тестування програми з різним набором вхідних даних;
- побудувати блок-схему до написаної програми;
- оформити звіт до лабораторної роботи.

Завдання 1

Варіант №1

Дано матрицю A розміром 4×5 . Визначити кількість елементів в кожному рядку матриці A , модуль яких дорівнює порядковому номеру елемента в рядку. На друк вивести кількість таких елементів для кожного рядка.

Варіант №2

Дано матриці A і B розміром 6×6 кожна. Знайти елементи матриці C як півсуму відповідних елементів матриць A і B .

Варіант №3

Знайти елементи в кожному стовпці матриці G розміром 7×4 , які більші числа A і менші числа C . Визначити кількість таких елементів. Числа $A = -2$ і $C = 3.5$ ввести з клавіатури.

Варіант №4

Дано матрицю E розміром 4×6 . Сформувати матрицю Q , значення елементів кожного стовпця якої обчислюється як різниця відповідних елементів двох суміжних стовпців матриці E .

Варіант №5

Дано матрицю T розміром 6×5 . Поділити елементи кожного стовпця на останній елемент стовпця. Перетворену матрицю надрукувати.

Варіант №6

Дано матрицю A розміром 6×7 . Для кожного рядка матриці обчислити суму елементів, значення яких перевищує задане число C . $C=18.6$.

Варіант №7

Дано матрицю A розміром 6×6 . Замінити в матриці елементи головної діагоналі нулями.

Варіант №8

Дано матрицю C розміром $n \times n$. Знайти і надрукувати індекси тих елементів матриці C , для яких $c_{ij}=c_{ji}$, а також підрахувати кількість таких елементів.

Варіант №9

Дано матрицю A розміром 8×7 . Поділити кожний елемент стовпця на елемент цього стовпця, який знаходиться на головній діагоналі, якщо цей елемент не дорівнює нулю.

Варіант №10

Масив C дійсних чисел має 5 рядків і 11 стовпців. Присвоїти значення найменшого елемента масиву змінній $M1$, номер рядка, де знаходиться цей елемент, - змінній T , номер стовпця - змінній C .

Варіант №11

Одновимірний масив A складається з 30 елементів. Знайти та надрукувати числа, які зустрічаються в масиві більше одного разу.

Варіант №12

Для кожного рядка заданої матриці A розміром 8×5 знайти та надрукувати номери стовпців, які містять нульові елементи, і їх кількість.

Варіант №13

Дано матрицю B розміром 5×6 . Поділити елементи кожного рядка на елемент, який знаходиться в третьому стовпці цього рядка.

Варіант №14

Дано квадратну матрицю A 6-го порядку. Знайти суму елементів матриці, які розміщені в рядках з від'ємним елементом на головній діагоналі. Обчислити кількість таких рядків.

Зразок виконання

Дано квадратну матрицю А 6-го порядку. Знайти суму елементів матриці, які розміщені в рядках з від'ємним елементом на головній діагоналі. Обчислити кількість таких рядків.

Програмний код:

```
#include <iostream>
#include <ctime>
using namespace std;

int main(int argc, char* argv[])
{
    setlocale(LC_ALL, "Ukrainian");
    cout<< "+-----+<<endl;
    cout<< "                Лабораторна робота №9"<< endl;
    cout<< "        Завдання 1. Програма обрахунку суми елементів матриці,"<< endl;
    cout<< " які розміщені в рядках з від'ємним елементом на головній діагоналі"<< endl;
    cout<< "+-----+<<endl;
    //Оголошення змінних та надання їм початкових значень
    int n = 6, count = 0;
    float sum = 0;
    float A[6][6];

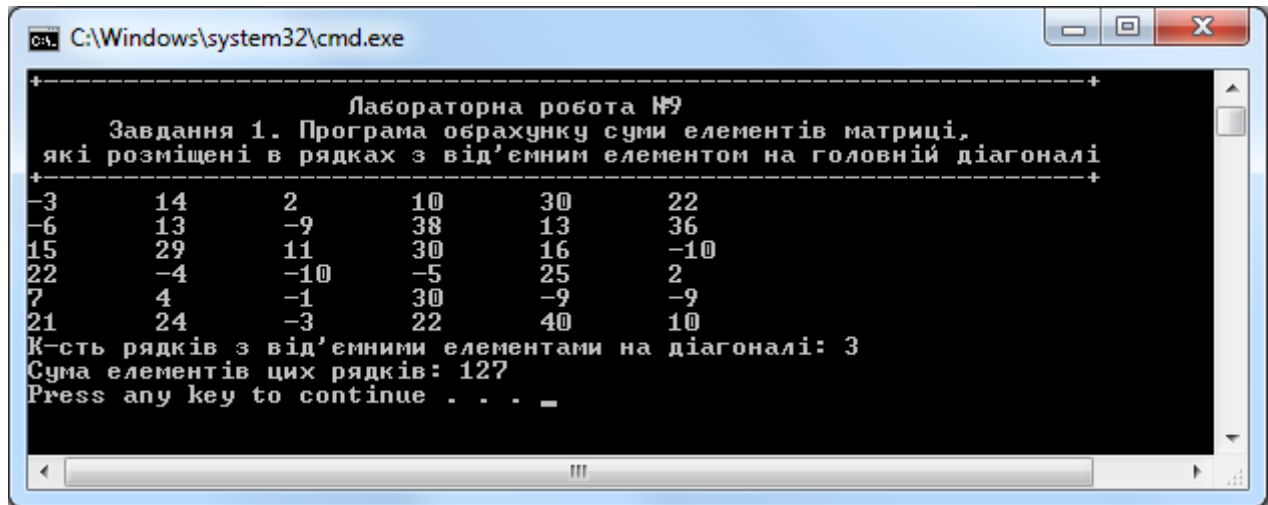
    float min=-10, max=40.9;    //діапазон значень елементів масиву
    srand(time(0));            //увімкнення автоматичної рандомізації

    //генерування елементів матриці випадковим чином від -10 до 40
    for(int i=0; i<n; i++)
        for(int j=0; j<n; j++)
            A[i][j]=min + (rand() % (int)(max - min + 1));

    //Обрахунок цільових показників
    for(int i=0; i<n; i++)
        if (A[i][i] < 0)
        {
            count++;
            for(int j=0; j<n; j++)
                sum += A[i][j];
        }

    //Вивід матриці
    for(int i=0; i<n; i++)
    {
        for(int j=0; j<n; j++)
            cout<<A[i][j]<<'\\t';
        cout<<"\\n";
    }
    cout<<"К-сть рядків з від'ємними елементами на діагоналі: "<<count<<endl;
    cout<<"Сума елементів цих рядків: "<<sum<<endl;
    system("pause");
    return 0;
}
```

Результати виконання


```

C:\Windows\system32\cmd.exe
+-----+
Лабораторна робота №9
Завдання 1. Програма обрахунку суми елементів матриці,
які розміщені в рядках з від'ємним елементом на головній діагоналі
+-----+
-3      14      2      10      30      22
-6      13      -9      38      13      36
15      29      11      30      16      -10
22      -4      -10     -5      25      2
7       4       -1      30      -9      -9
21      24      -3      22      40      10
К-сть рядків з від'ємними елементами на діагоналі: 3
Сума елементів цих рядків: 127
Press any key to continue . . . _

```

Завдання 2

Варіант №1

Обчислити елементи вектора B , кожний з яких дорівнює скалярному добутку суми елементів рядків матриці Q розміром 5×6 на векторі X , який складається з 6 елементів. Вказівка:

$$B_i = \sum_{j=1}^6 G_{ij} X_j.$$

Варіант №2

Дано двовимірний масив B розміром 15×15 . Обчислити суму абсолютних значень елементів масиву, виключивши з неї діагональні елементи:

$$S = \sum_{i=1}^{15} \sum_{j=1}^{15} |b_{ij}|, \quad i, j=1, 2, 3, \dots, 15.$$

Варіант №3

Дано матрицю T розміром 6×7 . Знайти максимальний і мінімальний елементи для кожного стовпця матриці T .

Варіант №4

Дано квадратну матрицю A n -го порядку ($n < 10$). Утворити матрицю $n-1$ порядку шляхом вилучення з матриці A рядка і стовпця, які розміщені на перетині місцезнаходження мінімального елемента матриці A . Вивести на друк дві матриці і значення мінімального елемента матриці.

Варіант №5

Дано дві цілочислові квадратні матриці 4-го порядку. Одержати нову матрицю шляхом віднімання від елементів кожного стовпця першої матриці суми елементів відповідних рядків другої матриці.

Варіант №6

Дано матрицю розміром $M \times N$. Сформувати з цієї матриці вектор за правилом: перші N елементів вектора - це елементи матриці першого рядка, другі N елементів - елементи другого рядка і т.д. ($M=4$; $N=6$).

Варіант №7

Дано матрицю C розміром $M \times N$. Поміняти перший елемент кожного стовпця матриці C з максимальним елементом цього стовпця, другий елемент цього стовпця з мінімальним елементом цього стовпця. Вивести на друк задану і новоутворену матриці.

Варіант №8

Дано матрицю A (5,7). Вивести на друк матрицю і номери стовпців, де знаходяться лише додатні елементи, та номери рядків, де знаходяться лише від'ємні елементи.

Варіант №9

Дано прямокутну матрицю $M \times N$. Одержати нову матрицю шляхом ділення всіх елементів заданої матриці на елемент, найбільший за абсолютною величиною. На друк вивести нову матрицю і максимальний елемент за абсолютною величиною.

Варіант №10

Обчислити значення матриці

$$P_{ij} = \left(a_i \cdot x_j + \ln|a_i| \right)$$

Аргумент X змінюється від початкового значення 6 до кінцевого значення 18 з кроком 2, вектор A складається з 6 елементів.

$$A = \{-2.6; 3.2; -4; 2.8; 8.1; -1.8\}.$$

Варіант №11

Обчислити значення матриці

$$t_{ij} = a_i \cdot \lg \left(a_i \cdot x_j + x_j \right)$$

Вектор А складається з 5 елементів. Аргумент Х змінюється від початкового значення 5 до кінцевого 6.75 з кроком 0.15.

$$A = \{2.4; 0.75; 12.7; 5.1; 4.1\}.$$

Варіант №12

Обчислити значення матриці

$$\gamma_{ij} = a_i \cdot e^{\alpha_i + 0.2} + \frac{\ln^2 \left(\frac{3}{z_j} + a_i \right)}{\sqrt{z_j}}$$

Аргумент α змінюється від 3.63 до 4.73, кількість інтервалів аргумента $n=8$ (крок зміни постійний), аргумент Z змінюється від початкового значення 21.6 з кроком 1.5 до кінцевого 27.6, $a=121.6$.

Варіант №13

Обчислити значення матриці Y при одночасній зміні аргументів X і t. Аргумент t змінюється від 0.75 до 1.65 включно з кроком 0.15, а аргумент X являє собою вектор, який складається з 7 елементів.

$$y_{ij} = \sqrt{\frac{\ln^2 \left(\frac{x_i + t_j}{a} \right)}{x_i + \sqrt[3]{t_j \cdot a}}}, \quad a=12.35.$$

Варіант №14

Обчислити значення матриці Y:

$$y_{ij} = \sin^2 \left(\frac{x_i}{\alpha_j} + \alpha_j \right)$$

Вектор X складається з 6 елементів, аргумент α змінюється від $\alpha_0=5$ до $\alpha_m=23$ з кроком $\Delta\alpha=1.5$